

Sevemez seni kimse, benim sevdiğim kadar...

İnsan Kendi Evinin Beyi Olunca...

1

Yücel Feyzioglu

Fotoğraflar: Brigitte ve Frank Gorille

Unutulmaz bir aşkın izini bulmak için Almatı yolundayız

BU aşk, Estay ile Korlan'ın yüreğimi inciten aşkıdır. Araştırma için gelen Almanların başka ilgileri var. Benim önceliğim ise Estay ile Korlan. Eşim koluma yaslanmış, biliyor içimden geçenleri. Sınırdan tutmuşlar bizi. Kırgızistan ile Kazakistan sınırı. Neden bu sınırı çekmişler? Üstelik Almatı'yı MÖ. 700 yıllarında Kırgızlar kurmuş. Kırk oymak birleşerek kurduğu için Kırgızistan kırkların yurdu anlamına geliyor. Kazakistan ise zapt edilemeyen özgür insan yurdu anlamında. 15.yüzyılda bu isim ortaya çıkmış. Bugün batıda Hazar Denizi kıyılarından doğuda Altay dağlarına uzanan dünyada 6. Büyük coğrafya. Türkiye'nin üç buçuk katı kadar... Ovalar, bozkırlar, çöller, çöküntüler, ormanlar, yaylalar ve dağlarla kaplı görkemli bir ülke.

Kardeş kardeşin evine özgürce gitmez mi?, diyorum. Belki de Estay'ın yoluna baş koyduğu sevgilisi Korlan Kırgızistan'da kaldı. Kesmeyin yolunu. Birakin Estay sınırları aşip ona ulaşsın, teselli bulsun, gönülünü hoş tutsun. Estay unutulmaz bir ozan, bir aşk ozanı. İrticalen şiir söyleyen, doğaçlama hikâye ve masal anlatan, çalıp çağırnan büyük bir halk ozanı.

Belki de bu dümdüz ve güzel yollar Estay'ın aşkı için yapıldı, kim bilir.

GELECEKTE DÜNYANIN EN ZENGİNİ OLMAYA ADAY

Uçsuz bucaksız bozkırlardan geçiyoruz. Sıralı tepeler birbirini izliyor. Her yana hayvanlar yayılmış. İssizliğin ortasında bol topraklı, bol bahçeli bir çiftlik... Çiftlikler arası kilometrelerce... Çevrede başka ev yok. Yapayalnız ne yapar insan bu çiftliklerde? İnsan hüzünlüyor. Belki de hayvanlarla sohbet ediyorlar. Anam da öyle yapıyor, her inegimize, her koyunumuza bir ad vermişti. Hepsi de kendi adını bilir, anam çağırınca gelir, süt vermek için sıraya girerlerdi. Onlarla konuşarak süt sağardı anam. Yardımcısı Güldeste abla da öyle sağdırırlardı. Bu topraklardan geçerken anamı anımsıyorum. Bin yıl önce sürülerimizi sürerek buradan geçmiştük. Ninelerimiz kurut yapmış, pastırma, çeçil yapmış... Anam da yapardı. Gelenek çok eski, o nedenle burada yediğimiz her şey leziz.

Kimi tarlalar yeşil, kimi yerler ormanlık, bembeyaz zirveleriyle yine karşımızda Tanrı dağları. Oradan süzülüp gelen çayların üstünden geçiyoruz. Çayırıklar bol, düzlükler sonsuz. Çöl denen bozkırlar benim tahayyül ettiğim gibi değil. Daha

bereketli. Rehberimiz yol boyunca bilgi veriyor. "Sulama kanalları toprakları verimli hale getirdi." Meyvesi, sebzesi, kuzu, danası bol. Rehberimiz Eldiyar: "Kişi başına yıllık 10.500 Dolar düşüyor," diye açıklıyor. "Sovyet döneminde oturdukları evler tapulu malı oldu herkesin. Kazakistan, coğrafya bakımından dünyanın 7. büyük ülkesi. İşlemek kaydıyla çiftçilere istedikleri kadar toprak veriliyor. 20 milyon insan bu topraklar için çok az. Doğal zenginliği aşip taşması, 80 milyar ton petrol rezervi var, gaz, kömür, altın, uranyum..." Gelecekte dünyanın en zengin ülkelerinin ön sırasında olacak. Ama toprakların %4'ü Rusya'ya süresiz kiraya verilmiş. 2050 yılına kadar Baykonur'da Ruslarla uzay çalışması yapılacak. Okullarda Kazakça ve Rusça paralel olarak öğretiliyor. "Ruslarla çalışmak Kazaklara daha yakın geliyor."

İşte bu olmadı Kazak kardeşim, Rus yöneticileri bir adım atmışsa, geri çekilmez bir daha. 1940: Estonya, Litvonya, Letonya'ya girip, 1991 yılına kadar çıkmadığı gibi. Dün Afganistan'a, Azerbaycan'a, Gürcistan'a, Kırm'a, bugün Ukrayna'ya girip çıkmadığı gibi. Unutma: "Sevemez seni kimse, benim sevdiğim kadar..." diyorum. Dilime şarkımızın bu dizesi dolanmış.

İLK SÜRPRİZ...

Otobüsümüz otoban dinlenme tesisine giriyor, hem benzin alacak hem de biz karnımızı doyuracağız. İnsanlar yemek almak için sıraya dizilmiş. Ben de eşimle sıradayım. Aramızda Türkçe konuşurken ilk sürprizi yaşıyoruz. Hesap alan arkadaş güzel bir Türkçe ile: "Türkiye'den mi geldiniz?" diye soruyor. "Evet, siz Türkçeyi nerede öğrendiniz?" diye soruyorum. "Biz Batmanlıyız," diye cevap veriyor. "Burada işçi olarak mı çalışıyorsunuz?" "Hayır! İşyeri bizim." Anlatıyor: "Önce büyük amcam 1996 yılında geldi, böyle bir iş yeri açıp akrabalarını getirdi, sonra bir işyeri daha açtı, başka akrabaları getirdi. Birini daha açtı. Şimdi dinlenme tesisleri zincirimiz var. Bütün akraba ve dostlar buralarda çalışıyoruz." "Gelir, geçim, ev bark durumunuz nasıl?" diye soruyorum. "Çok şükür," diyor. "Geri dönmeyi düşünüyör musunuz?" Gülümsüyor. "Hayır, yerleştik! Bu rahatı nerede bulacağız? Yılda birkaç kez Batman'a gidip geliyoruz zaten." "Peki, buraya yerleşmek kolay

mı?" diye yine soruyorum. "Şartları var!" diyor. O şartlar nedir, anlatıyor, teyit ettikten sonra yazacağım.

ALMATI SOKAKLARINDA...

Beş saattir yollardayız. Bişkek- Almatı arası 240 km. Almatı'ya 25 km. kala trafik tıkanmış. İki milyon nüfusu var Almatı'nın, ama bir milyon da araba. 2011 yılından beri ekonomik durum hızla iyileşince herkes araba almış. Yollar çok geniş olmasına rağmen adım adım ilerliyoruz. Gerginleşiyorum. Eşim her zaman olduğu gibi, "Dinle dinle!" diye uyarıyor beni. "Bak sürücümüz Dimaş Kutaybergen'in sesini açtı. Hem çevreye bak, hem de dinle." Kulağı çok iyidir eşimin. Dimaş Kutaybergen'i kaçırır mı? Dünyaca ünlü gepeğenç Kazak sanatçısı Dimaş. Dokuz dilde şarkılarını söylüyor. Bariton sestem en ince soprano sesine çıkabiliyor. Sahnede görüldüğü an binlerce insan kendinden geçiyor. Eğitilmiş, muhteşem bir sestir. Babası ve annesi de opera sanatçısıdır. Estay şarkılarını Dimaş'tan dinlemek istiyorum...

Dimaş'ın sesiyle giriyoruz Almatı'ya. Konuk evine yerleşiyoruz. Otele "konuk evi" diyor Kazaklar. Bizden daha Türkçe

Orta Asya'daki devletlere "Türkî devletler" diyenlere kızıyorlar. Kimmis Türkî? Hele o veciz söz haline gelen Haydar Aliyev'in "Biz bir millet iki devletiz" sözleri yok mu? Ona da kızıyorlar. Haklı değiller mi sizce? Biz bir millet yedi devletiz diyorlar.

Yemek yemek için Almatı'nın muhteşem o geniş bulvarlarına çıkıyoruz. Sokaklar insan dolu. Genç sanatçılar her yanda kümelenmiş. Estay şarkıları söylüyorlar. Aşık geleneğinin en büyüklerinden biridir. Korlan ise onun ilham perisi, sevgilisi, yoluna baş koyduğu kadın. Ailesi, yoksul olduğu için Korlan'ı Estay'a vermemişler, Estay da hep Korlan şarkılarını söylemiş. Bu şarkılar Kazakları en çok etkileyen şarkılardır hâlâ. Ferhat ile Şirin, Romeo ile Julia ne ise Estay ile Korlan da odur. Sevgilisine kavuşamamanın hüznü şarkısı. Estay'a, bir kerelik sevgilisini görme imkânı çıkar. Bir komşu evinde buluşurlar. Ama Korlan kendisi gibi 75 yaşında, eli ayağı tutmaz bir kadındır. Yine de Estay, Korlan'ın

kendisine dönmelerini ister.

55 yıldır özlediği bu an Korlan'ı da çok heyecanlandırır. Korlan yanıt verir: "Saclarının kokusu, senin o gerdannın, se-simi kesen soluğun, senin o şirin dilin" diye şarkılar söyleyerek o periyi sen kendi hayalinde yarattın... Kocam ve ailem senin o şarkılarını gerçek sanarak bir ömür boyu bütün ilençlerini üstüme yağdırdılar, eziyet ettiler bana.

Yine de minnettarım sana, seni sevdiğime pişman olmadım. Sen bu sevdâyı bütün Kazak halkına yaydın. Sana bin teşekkür... Ama dönemem, gelemem, gelemem sana. El ne der sonra?..

Estay tıkanır, söz bulamaz... Sazı koşturup eline tutuştururlar: "Şarkı söyle Estay, aşk şarkıları!.. Söyleyemez Estay, oracıkta son nefesini verir..."

Ünlü Kazak yazarı İnanbek Orasbay bu hikâyeyi dram eseri olarak yazarak, Bolat Atabayev sahneler, oyun bütün dünyayı dolaşır. Ne yazık ki özel ilgileri olanların dışında kimse tanımaz bizde bu unutulmaz aşk hikâyesini...

Dönemem gelemem, gelemem sana. El ne der sonra?

Kazakistan coğrafi bakımından dünyanın 7. büyük ülkesi

YARIN: Açılın Kapılar Anayurda Dönelim...